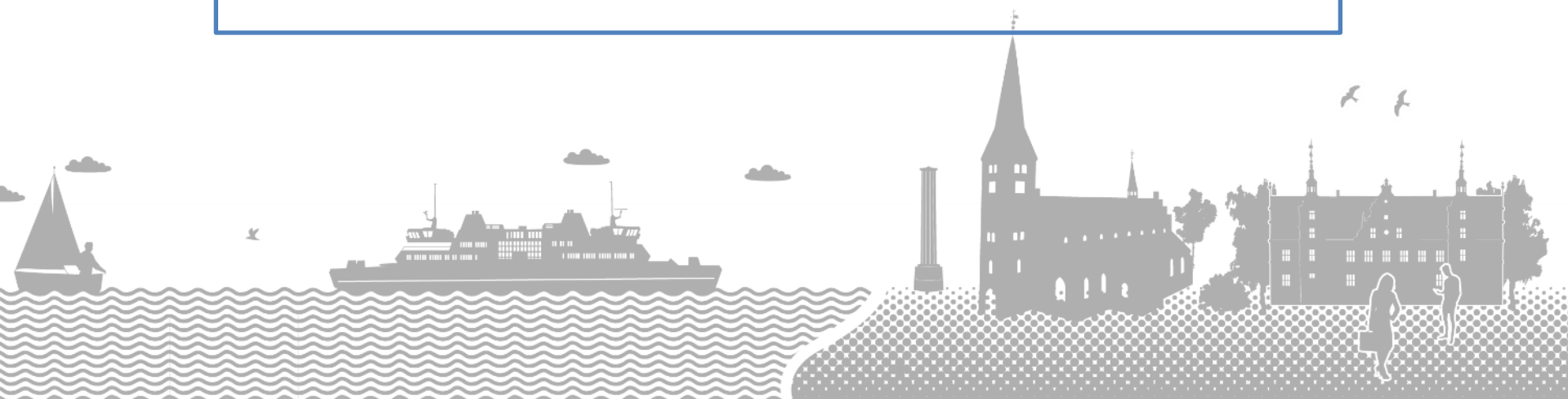

ATV møde jordhåndtering, PFAS, retlige rammer og nye standarder

Tilsyn med miljøgodkendte og ikke godkendte terrænreguleringer

Lajla Højbjerg, Helsingør Kommune, den 22. maj 2025

Disposition

- Lidt tal om jord og andre materialer
- Partnerskab for cirkulær jord- og ressourcehåndtering
- Historisk / jura om anvendelse af jord
- Skabelon for miljøgodkendelse til terrænregulering
- Erfaringer fra Helsingør, Fredensborg og lidt Egedal

Vores forbrug af råstoffer i Verden og i Danmark

Næst efter vand og luft er **sand** den naturressource, mennesket forbruger mest.

Forbruget overstiger indvindingen af fossile brændsler og biomasse.

På verdensplan forbruger vi i snit 7.000 kg sand pr. person årligt

Kilde: Artikel, Sand som dræber, Mette Bendixen, McGill University, Montreal, Canada

1,2 kg

Hver dansker bruger 1,2 kg sand og grus i timen.

Kilde: Danmarks Statistik – Materialestrømsregnskab i 2020.

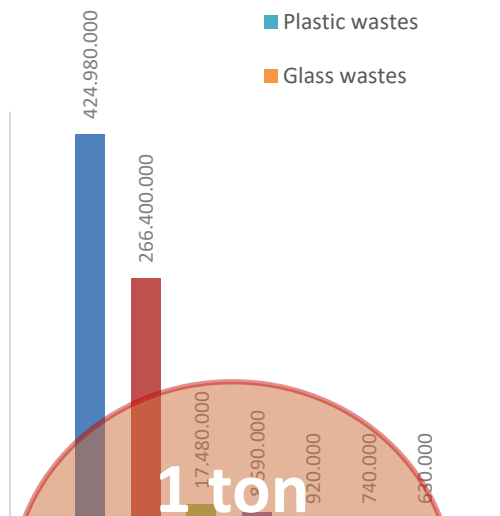
**..eller
10 ton sand
pr. dansker
pr. år**

Mængder af overskudsjord/projektjord i EU – DK - Helsingør

WASTE GENERATED IN EU27 (TONNE)

KILDE EUROSTAT

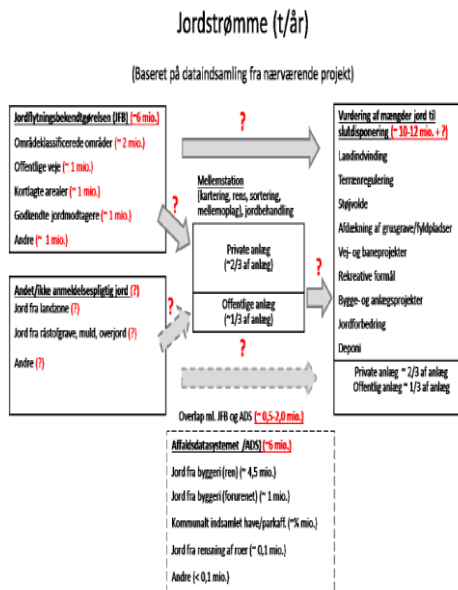
- Soils
- Mineral waste
- Metal wastes
- Wood wastes
- Plastic wastes
- Glass wastes

1 ton
jord
pr. EU
borger/år

Jordstrømme i DK

Kilde Miljøstyrelsen 2017

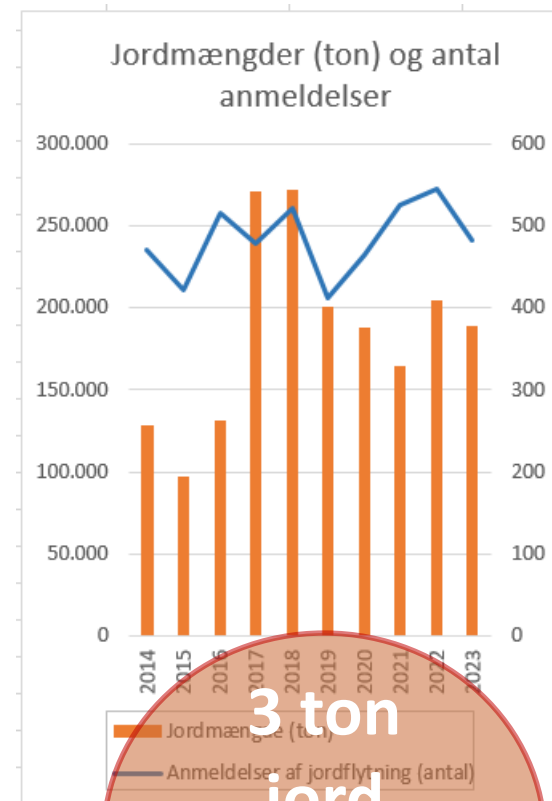

Figur 1-1. Det vurderes, at der i Danmark årligt transporteres ca. 6 mio. tons jord, der anmeldes via jordflytningsbekendtgørelsen. 6 mio. tons jord registreres også i Affaldsdatasystemet. Dertil kommer en ukendt mængde jord, der ikke er anmeldelsespligtig. Totalt vurderes det, at 10-12 mio. tons flyttes til en anden slutdisponering.

2 ton
jord
pr.
dansker/år

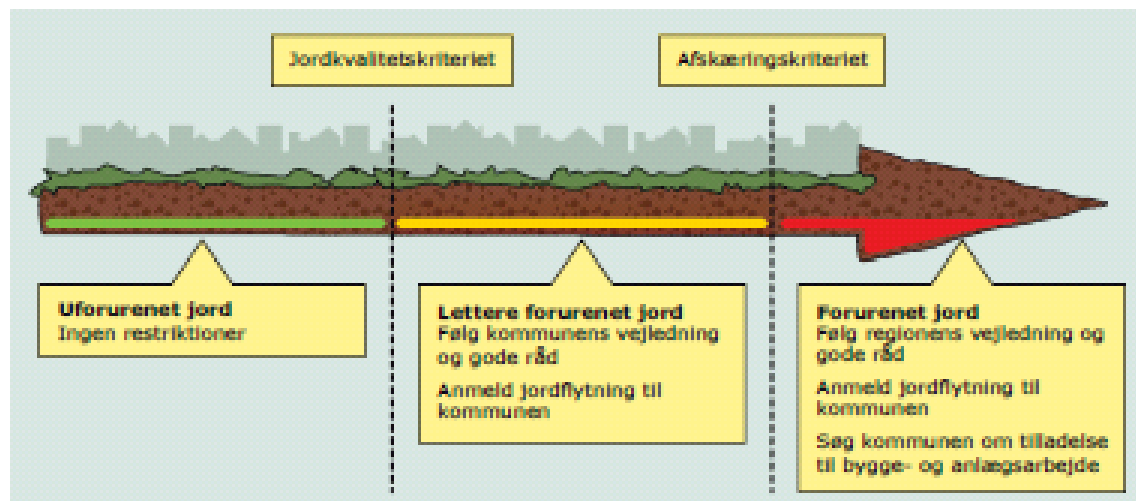
Jordstrømme Helsingør kommune 2014-2023

Kilde Jordweb.dk

3 ton
jord
pr.
helsingoraner
/år

Ren jord / Forurenet jord i Helsingør

70-75 %

15-20 %

5-8 %

Hvorfor kommer det os ved?

Fordi det giver mening, at bruge de store uforurenede jordmængder som den ressource de er.

Fordi det er en stor økonomi (monetær, ressource- og klimamæssigt)

Terrænregulering af lavninger på landbrugsjord ser ud til at være den mest anvendte metode. Er det klogt?

Partnerskab for cirkulær jord- og ressourcehåndtering, siden 2021

- Workshops, møder, ekskursioner
- Tilbud til kommuner om forløb om prognoser, strategier og roadmap for processer.
- Materiale: [Partnerskab for cirkulær jord- og ressourcehåndtering | Gate 21](#)
- Mere materiale: www.jordhaendtering.dk

I de gode gamle dage.. Jordplan Sjælland 2001-08

Jord til fri anvendelse i byområder (klasse 1)

Klasse
1

Til udlægning på landbrugsjord og i naturområder
(klasse 0)

Klasse
0

Jord med indhold af forureningskomponenter **over** de særlige grænseværdier for jord til anvendelse eller udlægning på landbrugsjord eller i naturområder skal vurderes efter Miljøbeskyttelsesloven (§19/§33).

Så kom affaldsreglerne..

- Regulativ for jord (MST vejledning 2011)

*Områdeklassificering samt §§'er om jord og affald, som vi (jeg) ikke fattede meget af.
Skal gebyr for flytning af jord, som er affald skrives ind fremover?*

- Jord er affald, når du vil skaffe dig af med jorden

Jord er nogen gange ikke affald, selvom du skal af med jorden.

Der er siden gået år, været mange møder, kurser og diskussioner om emnet.

- Anlæg, der nyttiggør affald skal miljøgodkendes, jf. listepunkt K206 i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 2

Det anerkender vi i dag i forhold til terrænregulering.

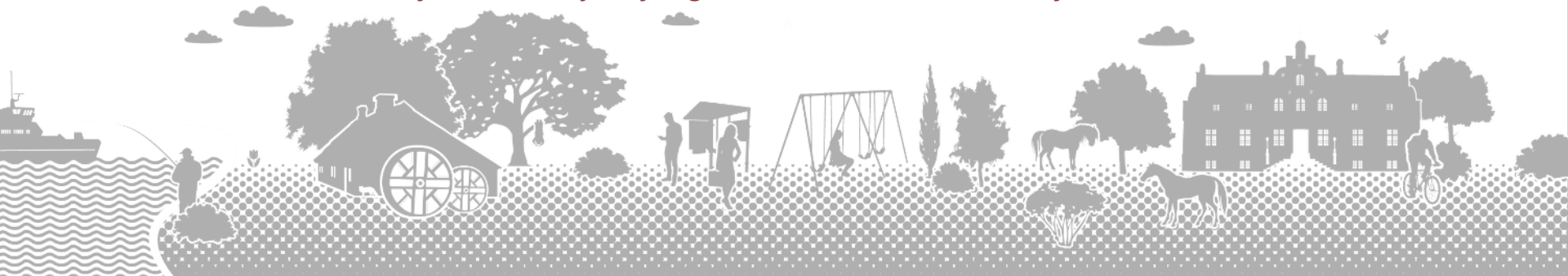

Milsam (miljøsamarbejde i Nordsjælland)

Behov for en skabelon for miljøgodkendelse.

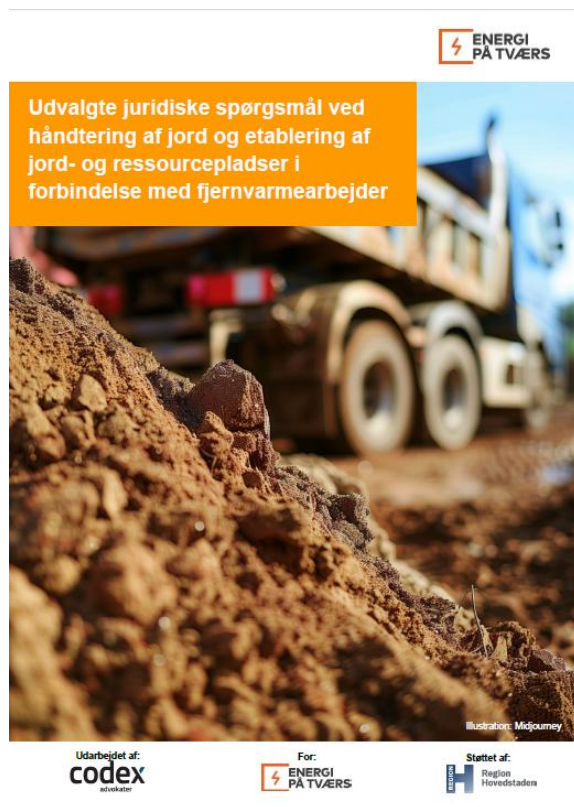
Egedal, Frederikssund, Fredensborg og Helsingør Kommuner har sammen udarbejdet skabelon med vejledende tekst, januar 2022.

- Sort: Faste afsnit der som udgangspunkt skal være med
- [Rød]: hvor man skal indsætte noget
- Blå: Forslag (husk at slette, hvis de ikke benyttes)
- Grøn: Vejledning
- *Bør revideres + vilkår/forbud mod jord fra grunde m. aktiviteter/risiko for PFAS.*

Senest udgivet – december 2024

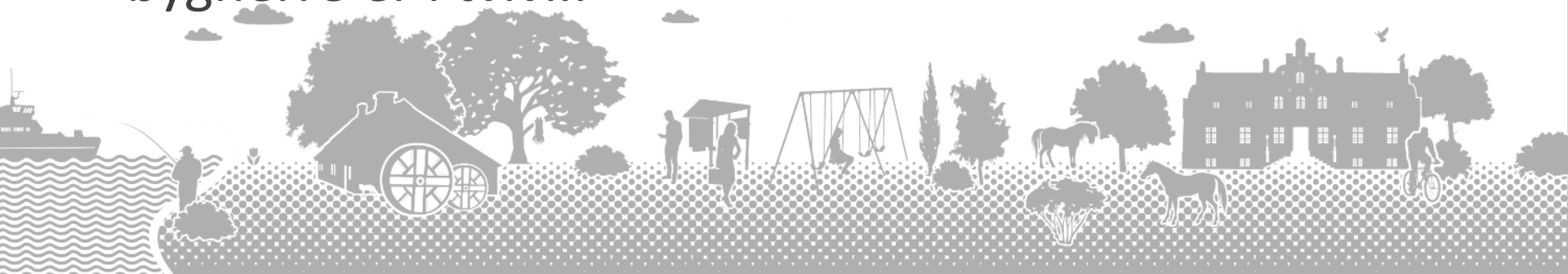
<https://gate21.dk/vidensindlaeg/notat-om-jordhaandtering-i-forbindelse-med-fjernvarmeprojekter/>

Miljøstyrelsens vejledende udtalelse 2025

BAGGRUND

- MST skriver der har været en række alvorlige sager på jordflytningsområdet.
- MST er efter 1. januar 2025 myndighed på klassificering af affald (tidligere Kommunen). MST tilbyder en selvbetjeningsløsning, hvis kommune og bygherre er i tvivl..

Tilbage til overskriften

Tilsyn med miljøgodkendte og ikke miljøgodkendte terrænreguleringer

(som regel på landbrugsjord)

Helsingør erfaringer - Miljøgodkendelse

2020 (før Milsam skabelon)

Ca. 40.000 m³ uforurenet jord (klasse 0) i lavning i LZ.

LZ afgørelse om ikke-tilladelse

En del fysiske tilsyn (jord + virksomhedsmedarbejder).

Uorden i køresedler – jord anvist til anden modtager.

Vi meddelte påbud om øget egenkontrol (prøvetagning).

En lastbil vendte om, da de så os..

Skader på vejkanter på mindre landeveje (husk vejmyndigheden/aftale med entreprenør)

Naboklager støj, jord på kørebanen blev håndteret.

Opmærksomhed på hvem der får godkendelsen, og hvem der faktisk drifter.

Helsingør erfaringer

Jord, som er ikke-affald (produkt)

*Afgørelse om, at jorden "Ikke er affald" fra opgravnings-kommune (Nu MST)
(affaldsbekendtgørelsens § 4, stk. 1)*

Kommunen tillader projektet, pba beskrivelse, vurdering (juridisk og miljømæssigt) og afgør, der ikke er behov for miljøgodkendelse (og VVM) til projektet. Vi henviser til "forskrift for begrænsning af støv, støj og vibrationer" samt ridser indlysende krav op, såsom der må ikke være affald i jorden o.m.a. (Vi kunne godt bruge en skabelon til ikke-afgørelser).

Flere projekter - Få sager i byområder og flere i landzone (største mængde 58.000 m³)

Jævnlig fysiske tilsyn prioriteres, særligt på længerevarende projekter.

Løbende afrapportering af jordmængder fra eventuelle del-projekter.

Kan vi kræve terrænmåling før og efter jordtilkørsel?

Udfordringer, efter projektstart:

Kan vi også køre et andet parti jord til? (nogen gange fra samme matrikel)

Opgravning af gytje (gammel sø/lavbundsjord/klimagasser?), der tørres og blandes med afrømmet muld og placeres efter råjord er tilkørt, medfører at den samlede jordmængde bliver større end antaget fra start.

Mange bekymringshenvendelser og støjklager

Varighed afhænger af afsender projekt og til dels vejrlig.

Fredensborg erfaringer

Miljøgodkendelse + VVM screening 2023-24

Ca. 40.000 m³ uforurenet jord

Skabelon med egne ændringer, ny administrationspraksis

Erfaringer:

Lang proces, mange fagområder involveret. Adskilt MGK og VVM.

Krav om fremsendelse af driftsinstruks før endelig MGK – bilag til godkendelsen

Opfordret projekthaver til at informere omboende. Det blev gjort, men for smalt.

Efter støjklage, grundig og bred information til omboende om uforurenet jord, arbejdstider mv samt opfølgning af Kommunens sagsbehandler.

Opstartstilsyn havde god effekt.

Svært at udføre visuel inspektion før aflæsning - I praksis foregår det under aflæsning.

Status ca. 80 % fyldt + der er kommet ansøgning om tillæg.

Fredensborg erfaringer

Miljøgodkendelse + VVM screening 2024

Ca. 25.000 m³ uforurenet jord

Skabelon med egne ændringer, ny administrationspraksis

Erfaringer:

På baggrund af den forrige, er MGK og VVM samlet hos samme person.

Kommunen har dannet en projektgruppe, til denne type sager.

Godkendelsen er meddelt, men projektet er ikke startet endnu.

Egedal erfaringer

Miljøgodkendelse + VVM screening

Skabelon med egne ændringer

Erfaringer:

Start og slutdato bliver hurtigt fokuspunkt for naboer og andre interesserede..

Hvornår er projektet slut? Når der ikke kører mere jord til? Når landmanden er færdig med at retablere drænrør mm.

Jordmængder er underestimerede fra begyndelsen..

Forslag til justering af vilkår i skabelonen vedr. entreprenørtanke, tekst om kortlagte arealer, tekst om stikprøver (evt. manglende hjemmel, alternativ for kommunens regning?)

Sønderborg Kommune

<https://naturogmiljoe.dk/wp-content/uploads/2024/06/C2-terraenregulering-af-landbrugsjord-Susanne-B.-Mortensen.pdf>

Natur og Miljø 2024

Sønderborg
Udsigt i verdensklasse

Anmeldelse i forbindelse med terrænregulering af landbrugsjord

Håndtering af en "Ikke-afgørelse" i forhold til projekter undtaget for landzonetilladelse

Susanne Bigum Mortensen
Landbrugssagsbehandler

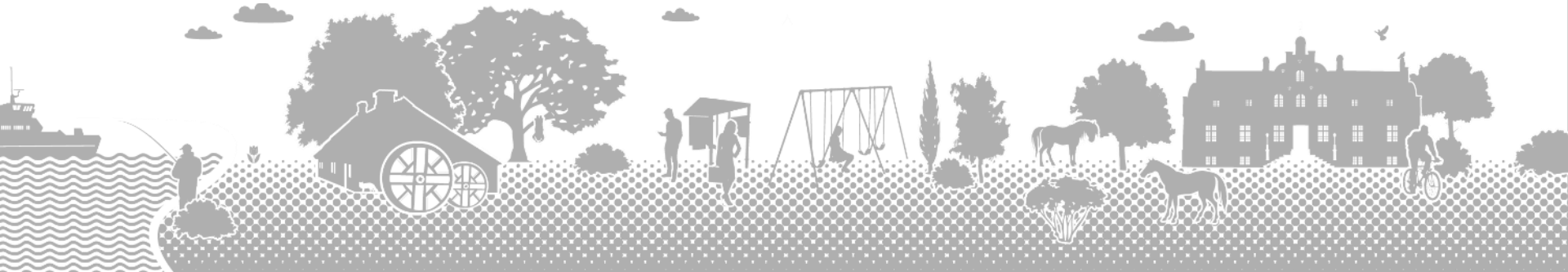
Sønderborg Kommune

Glokal: Storbyen i naturen

Grønseland: Det bedste fra to verdener

Handlekraft: Vi får det til at ske

1

Tak for ordet

Jord er
GULD

